

## Cum optează Comunitatea academică în privința managementului universitar ?

Stimați colegi,

Conducerea Senatului Universității din Oradea apreciază că această întâlnire este **oportună** și **necesară** din cel puțin **două motive**:

**Primul:** Apropierea alegerilor pentru toate structurile de conducere ale Universității din Oradea și organizarea procesului electoral în litera și spiritul Legii Educației Naționale și a Cartei Universității;

**Al doilea** motiv care pledează de la sine pentru organizarea acestei dezbateri este emiterea de către Ministrul Educației a Ordinului nr. 3751 din 29 aprilie 2015, în temeiul căruia a fost aprobată Metodologia-cadru referitoare la procesul de alegere a structurilor și funcțiilor de conducere din învățământul superior.

Cele două motive menționate oferă tot atâtea **perspective de analiză**, particularizate de conținutul reglementărilor la care ne raportăm: pe de o parte Legea Educației Naționale și Carta Universității din Oradea, iar pe de alta Ordinul nr. 3751/29.04.2015.

Dincolo de nuanțele specifice fiecărei abordări, **miza acestei evaluări** este următoarea: **ce componență va avea Senatul Universității din Oradea** în urma alegerilor de la începutul anului 2016?

**Mai concret:**

- **vom avea un Senat universitar de tipul celui actual, în care să nu fie reprezentate structurile executive sau, dimpotrivă,**
- **vom avea o configurație în care se vor regăsi și persoane care ocupă funcții de conducere de prorector, decan, prodecan, director de departament?**

Îmi îngădui să atrag atenția că, aceste **două variante** nu exprimă doar aspecte de **formă**, ci mai ales de **fond**. Fiecare va consacra o anumită formulă privind **managementul universitar** al instituției noastre. Adică, vom putea avea **o predominanță a executivului**, cum facilitează Ordinul 3751, sau un **echilibru între executiv și legislativul universitar**, cum reglementează Legea Educației Naționale și Carta universitară. Aceasta este problema.

Cum bine știți, Senatul universității este o **structură reprezentativă** pentru comunitatea noastră academică și interesele membrilor ei. Prin membrii săi aleși la nivelul întregii comunități universitare, Senatul este un **factor de echilibru** în raport cu conducerea executivă.

Mai presus de toate, însă, Senatul asigură **cadrul optim de participare** a membrilor comunității universitare, prin reprezentanții lor aleși, la **adoptarea deciziilor** referitoare la multiple aspecte ale vieții instituției. Legislativul universitar, are, totodată, atribuții exprese de **control** asupra activității conducerii executive.

În același timp, Senatul veghează la **evitarea situațiilor de conflict de interese și incompatibilități**, la respectarea **democrației academice** și asigurarea **transparenței** privind activitatea noastră.

Pentru o dezbatere aplicată, în cunoștință de cauză, vă propun să ne reamintim câteva **aspecte din cadrul legal de funcționare a Senatului**.

**LEN, art. 208.(3)** „Senatul universitar stabilește comisii de specialitate prin care controlează activitatea conducerii executive a instituției de învățământ superior și a consiliului de administrație”;

**LEN art. 213. (11)** ”...Directorul de departament răspunde de planurile de învățământ, de statele de funcții, de managementul cercetării și al calității și de managementul financiar al departamentului.”

**LEN art. 137 (2)** ”... Curriculumul unui program de studii universitare ... se aprobă de către Senatul universitar”.

**LEN art. 286 (5)** ”Statul de funcții al personalului didactic și de cercetare ... se aprobă de Senatul universitar”.

**LEN, art. 130.(1)** Instituțiile de învățământ superior adoptă un cod de etică și deontologie profesională universitară. Acesta face parte din Carta universitară și include obligatoriu: a) stabilirea situațiilor de conflicte de interese și incompatibilități;

**OMECS 3751, art. 17 (2)** (a se reține că este un ordin de ministru care nu invalidează o lege) *„Persoanele care ocupă una dintre funcțiile de conducere de prorector, decan, prodecan, director de departament pot fi membri în Senatul universității, cu condiția să fie alese în această calitate.”*

Rațiunea legiuitorului de separare a celor două puteri a generat și nevoia de stabilire a incompatibilităților din acest punct de vedere, incompatibilități care au fost prevăzute și în Carta Universității din Oradea și în Codul de Etică Universitară.

Consultarea organizată azi își propune să evidențieze punctul de vedere al comunității academice, care să fundamenteze decizia Senatului universitar, organism abilitat de lege să adopte reglementările referitoare la alegeri.

Cred că aceste extrase conturează un cadru de referință în care să vă formulați punctele de vedere referitor la varianta pe care o apreciați mai democratică, mai funcțională, în privința componenței Senatului universitar.

**Stimați colegi,**

În urma consultării cu colegi din Departamentul de drept al UO, cu profesori de drept de la alte universități, cu mulți alți colegi din universitate și în acord cu practica similară urmată de universități din țară, vă propunem un punct de vedere al Conducerii Senatului. Întrucât nu avem o cerere din partea MECS de actualizare a Cartei universitare – Cartă care definește incompatibilitățile - **Biroul Permanent al Senatului își asumă**, în acord cu dispozițiile L.E.N. și ale OMECS 3751, **următoarea interpretare: Art. 17 (2) din Ordinul nr. 3751 nu este unul imperativ, obligatoriu.** „Persoanele care ocupă una dintre funcțiile de conducere de prorector, decan, prodecan, director de departament **pot fi** membri în Senatul universității, **cu condiția să fie alese** în această calitate.” Textul lasă în responsabilitatea comunităților academice, a Senatelor universitare, dacă această **posibilitate va fi sau nu** inclusă în Carta universitară.

Noi ne asumăm poziția conform căreia OMECS 3751/29.04.2015 interpretează dispozițiile L.E.N. și stipulează posibilitatea constituirii Senatelor universitare cu participarea persoanelor *care ocupă una dintre funcțiile de conducere de prorector, decan, prodecan, director de departament*, în măsura în care dispozițiile interne (Carta, Regulamentul de organizare și desfășurare a alegerilor) permit acest lucru.

Considerăm că **membri Consiliului de Administrație** sunt **incompatibili** cu funcția de membru al Senatului în baza atribuției de control pe care Senatul universitar trebuie să o exercite.

Este necesar ca Senatul universitar să fie ferit de **vulnerabilități**, cum ar fi de exemplu posibila **îndepărtare de realitatea comunității universitare** așa cum se manifestă ea în departamentele universitare. Directorii de departament nu sunt numiți nici de rector, nici de decani, ei sunt aleși și răspund în fața Consiliilor departamentelor. Dacă sunt aleși și în Senatul universitar, ei dobândesc o dublă reprezentare. Pe de altă parte, din gestionarea planurilor de învățământ și a statelor de funcții și aprobarea acestora, se generează o **situație de incompatibilitate**. Rămâne să vedem până unde își va dori comunitatea academică să aplice spiritul incompatibilității.

În această perspectivă, două sunt întrebările la care trebuie să ne raportăm și la care trebuie să reflectăm cu toată responsabilitatea:

1. Ne dorim un management menit să consolideze participarea comunității academice la luarea deciziilor din universitate?
2. Păstrăm incompatibilitățile introduse în Carta Universității, în temeiul art. 130 din Legea Educației Naționale, ca urmare a aplicării acestui act normativ din ianuarie 2011, sau le eliminăm?

În concluzie, în plan general, avem de ales între **o cumulare** mai mare a capacității de decizie la nivelul structurilor executive, pe care o facilitează eliminarea incompatibilităților sau invers. Putem alege **o distribuție echilibrată** a dreptului de decizie între executiv și comunitatea academică reprezentată prin Senat.

Într-un **moment foarte important pentru sistemul de învățământ superior românesc**, de noi depinde modelul pe care îl vom promova, cu toate efectele lui de durată.

Instituția Senatului Universității din Oradea a acumulat o experiență care poate fi valorizată și poate oferi un **exemplu de bune practici** privind mecanismele și procedurile de lucru în consultarea membrilor comunității academice pe diverse probleme, activitatea comisiilor, relația cu conducerea executivă, comunicarea cu mass-media și altele.

Ne dorim să facem cea mai bună alegere pentru viitorul universității !